

Lokale netwerken vrijetijdsparticipatie voor mensen in armoede

Bart Bozek, Peter Raeymaeckers & Jill Coene

Inhoud

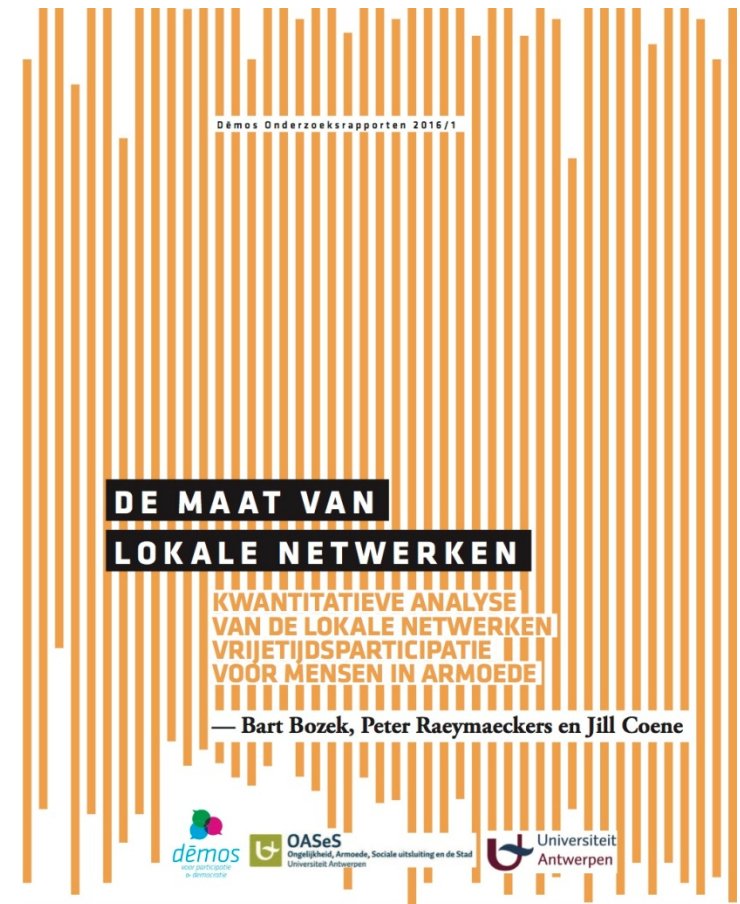
Inleiding: lokaal armoedebeleid

Onderzoeksmethode

Resultaten

- Beleidsthema: visie op armoede
- Beleidsorganisatie: netwerken
- Bestuursstijl: interactieruimte
- Ondersteuningsnoden

Conclusie

Inleiding: lokaal armoedebeleid

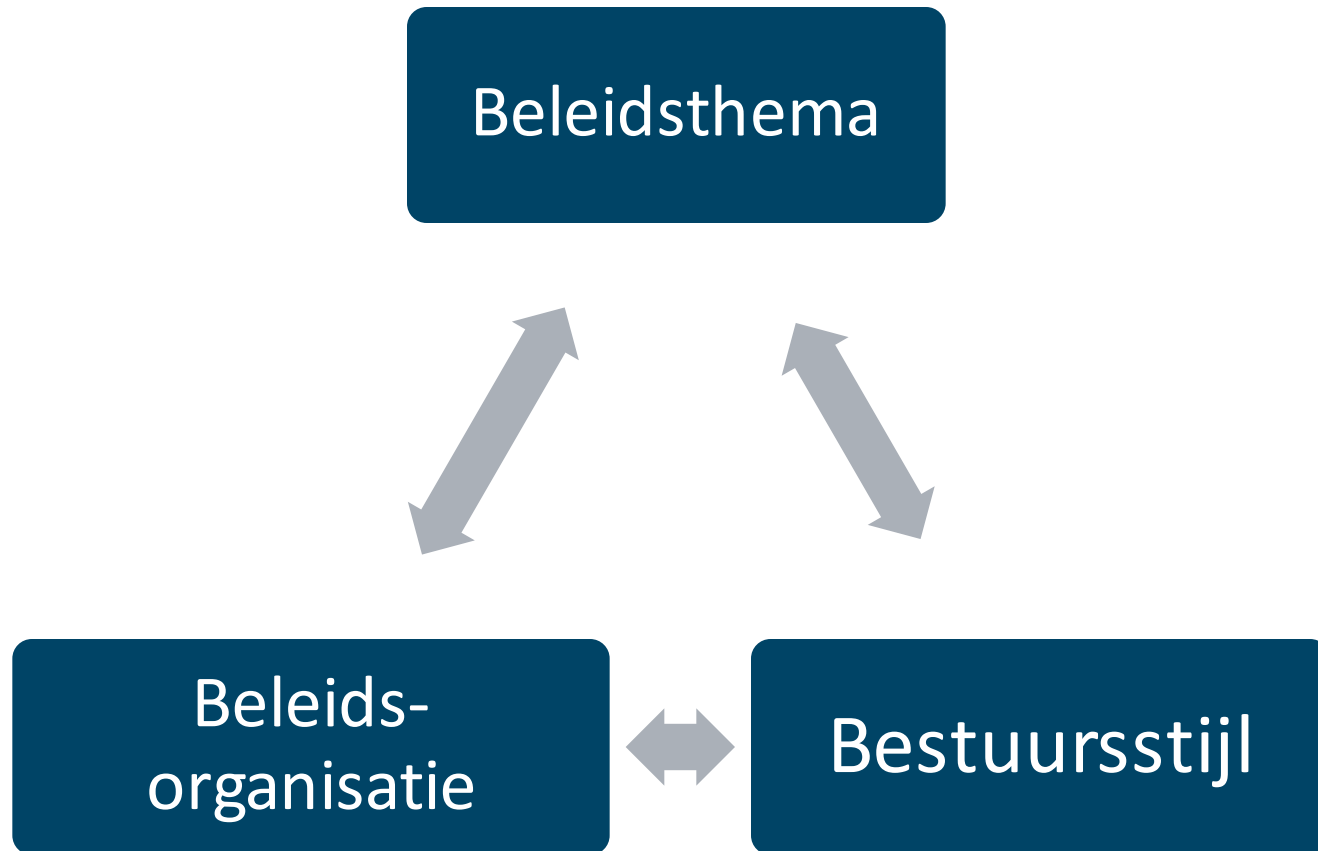
Waarom dit onderzoek?

- De culturele en maatschappelijke ontplooiing van mensen is een sociaal grondrecht
- Lokale netwerken en intersectorale samenwerking cruciaal voor het bereiken van kwetsbare doelgroep
- Reeds in 2010 onderzoek naar lokale netwerken, verschillende ontwikkelingspaden, dynamisch leertraject!
- Status in 2016: 104 netwerken

Doelstelling

1. Beschrijving van de netwerken: Partners, visie, doelstellingen, acties, sturing en randvoorwaarden
2. Rol van de coördinator en evaluatie
3. Vertegenwoordiging van mensen in armoede: inspraak
4. Ondersteuningsnoden

Lokaal armoedebeleid

Beleidsthema: visie op armoede

Definitie armoede OASeS:

“Een netwerk van sociale uitsluitingen dat zich uitstrekt over meerdere gebieden van het individuele en collectieve bestaan. Het scheidt de armen van de algemeen aanvaarde leefpatronen van de samenleving. Deze kloof kunnen ze niet op eigen kracht overbruggen.”

Multi-aspectualiteit van armoede!

Beleidsorganisatie

“Een netwerk is een systeem van sociale dienstverlening dat een meerwaarde kan bieden aan een populatie geconfronteerd met diverse noden, op een manier die niet kan bereikt worden door één enkele organisatie” (Provan & Milward, 2001)

Beleidsorganisatie: wat zijn netwerken?

Samenstelling van netwerken:

- **Intersectoraal perspectief:** juiste afstemming nodig tussen actoren uit verschillende beleidsdomeinen
- **Multi-actor perspectief:** partnerships met het middenveld
- **Participatie van de doelgroep:** deelname van mensen in armoede aan de netwerken! In Vlaanderen => structureel verankerd via Armoededecreet (2003).

Bestuursstijl

Bestuursstijl (netwerk governance): verhouding van de coördinator tegenover de netwerkactoren

- **Opdrachtgeverschap:** beslissingen worden genomen door coördinator
- **Coproducent:** beslissingen worden samen genomen (actoren en coördinator)
- **Facilitator:** beslissingen worden door de netwerkactoren genomen

Onderzoeksmethode

Onderzoeksmethode

77 van de 104 coördinatoren bevroegd (responsgraad = 74%)

Online-survey op basis van:

- internationale literatuur (Span et al., 2011),
- interviews,
- overleg
- stuurgroep bij Dēmos

Stellingen rond: visie, doelstellingen, acties, partners, vertegenwoordiging van mensen in armoede,...

Resultaten

Beleidsthema

Lokale netwerkcoördinatoren geven aan:

- Duidelijk afgebakende visie (91%) en doelstellingen (92,2%), consensus over die visie (87%) en doelstellingen (93,5%)!
- Duidelijk omschreven visie op de achterliggende problematiek van armoede (87%), wordt gedeeld door de netwerkpartners (87%)

Beleidsthema

Lokale netwerkcoördinatoren geven aan:

- Het netwerk stelt acties op (89,7%), daarover bestaat consensus bij de netwerkpartners (90,9%)
- Acties niet evenwichtig verdeeld over de verschillende partners! => bij 37,7% zijn het steeds dezelfde organisaties die zich inzetten voor de acties en hiervan de lasten dragen

Beleidsthema

Mate van inzet op een actie?

Items	Score (%)	
	Zwakke inzet	Sterke inzet
Toekenning van individuele financiële tussenkomsten	15.6	81.9
Verspreiden van informatie rond het vrijetijdsaanbod voor doelgroepen	20.8	79.2
Verspreiden van informatie (bv. brochures, websites) rond mogelijke kortingen	24.7	72.8
Organiseren van toeleidingsactiviteiten en bemiddeling voor mensen in armoede naar het vrijetijdsaanbod	40.3	57.2

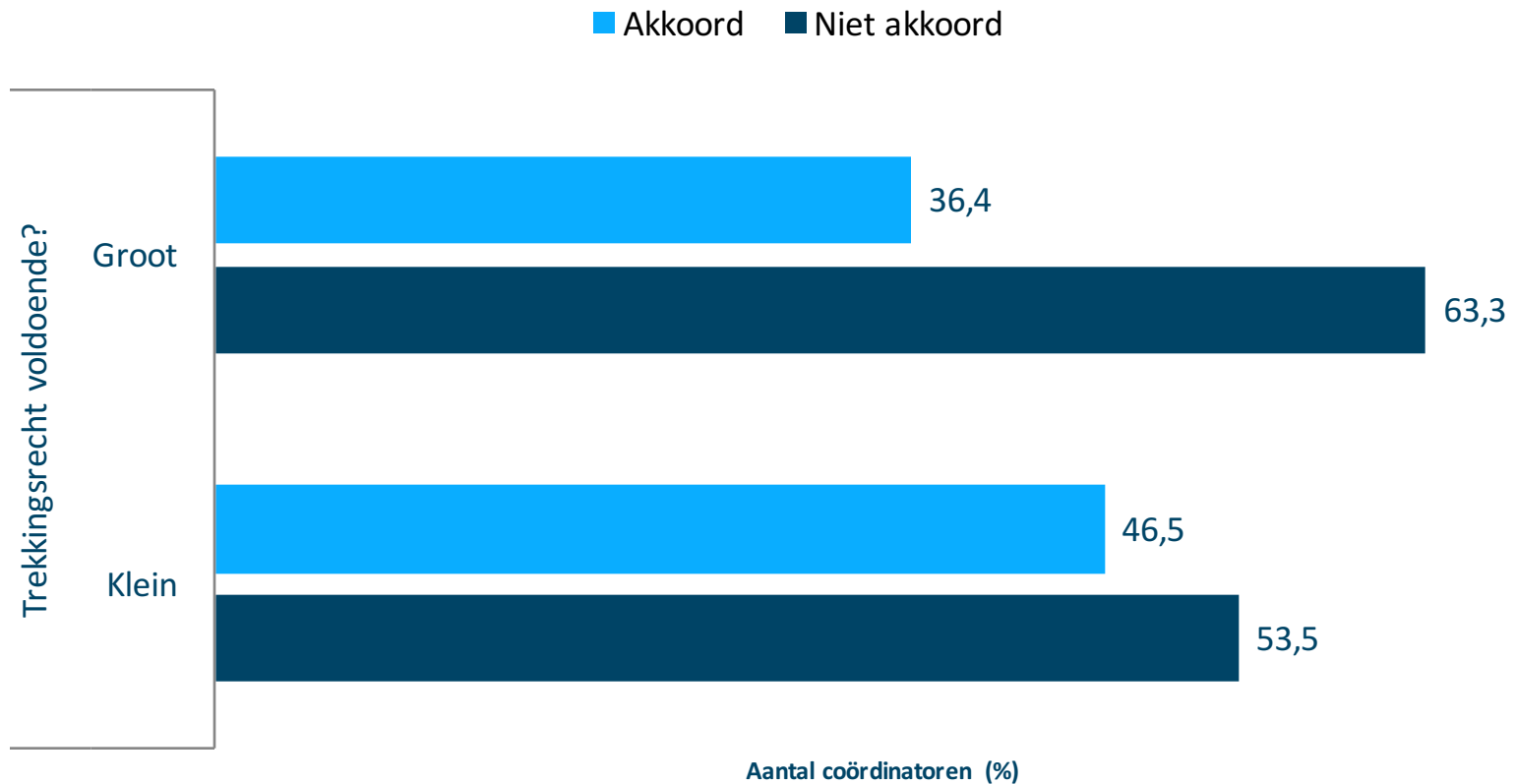
Beleidsthema

Lokale netwerkcoördinatoren geven aan:

- Doelstellingen worden geëvalueerd (81,9%) en worden bereikt (75%)
- Doelstellingen liggen in lijn met de gehanteerde visie (90%)
- Hoeveelheid acties is onvoldoende (42,9%)
- De juiste acties worden ondernomen (80%)

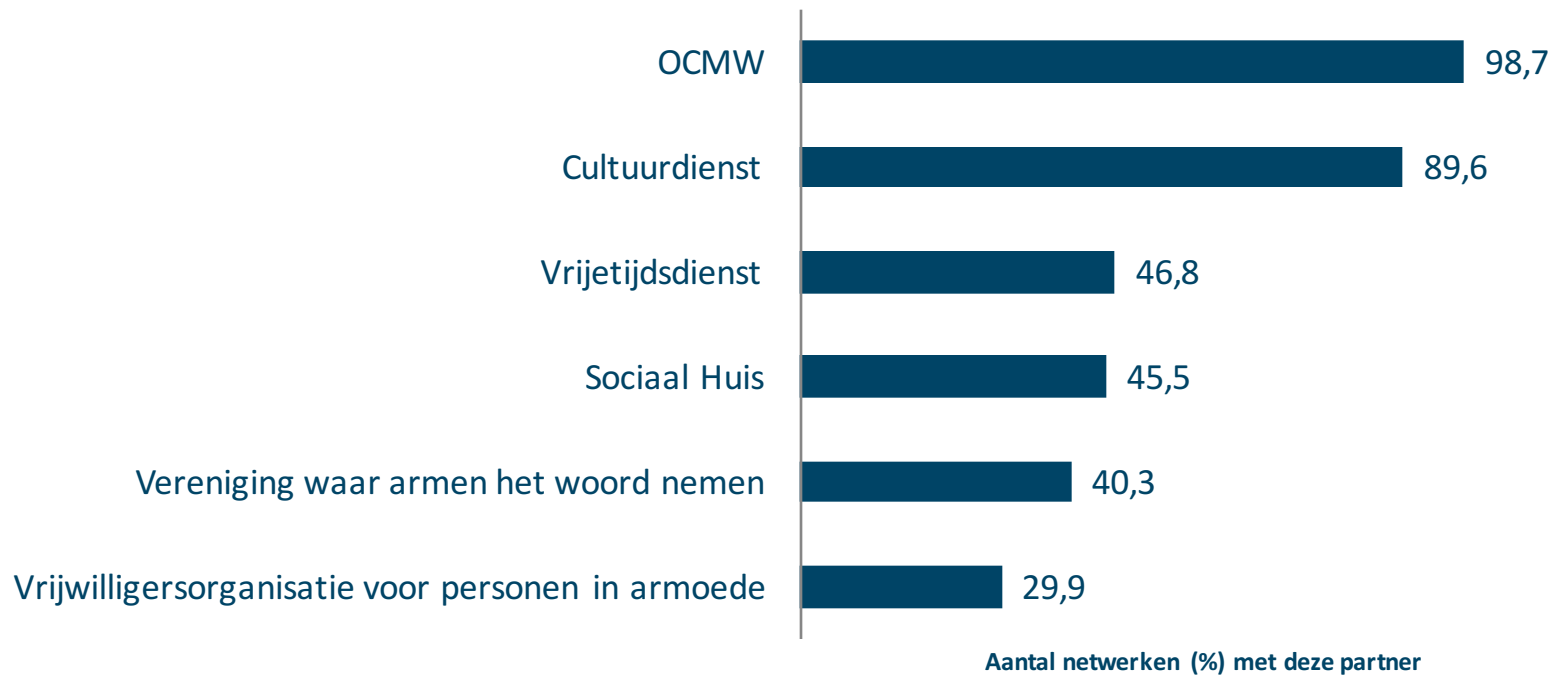
Beleidsthema

Trekkingsrecht voldoende om de doelstellingen te realiseren in kleine en grote gemeenten/steden?

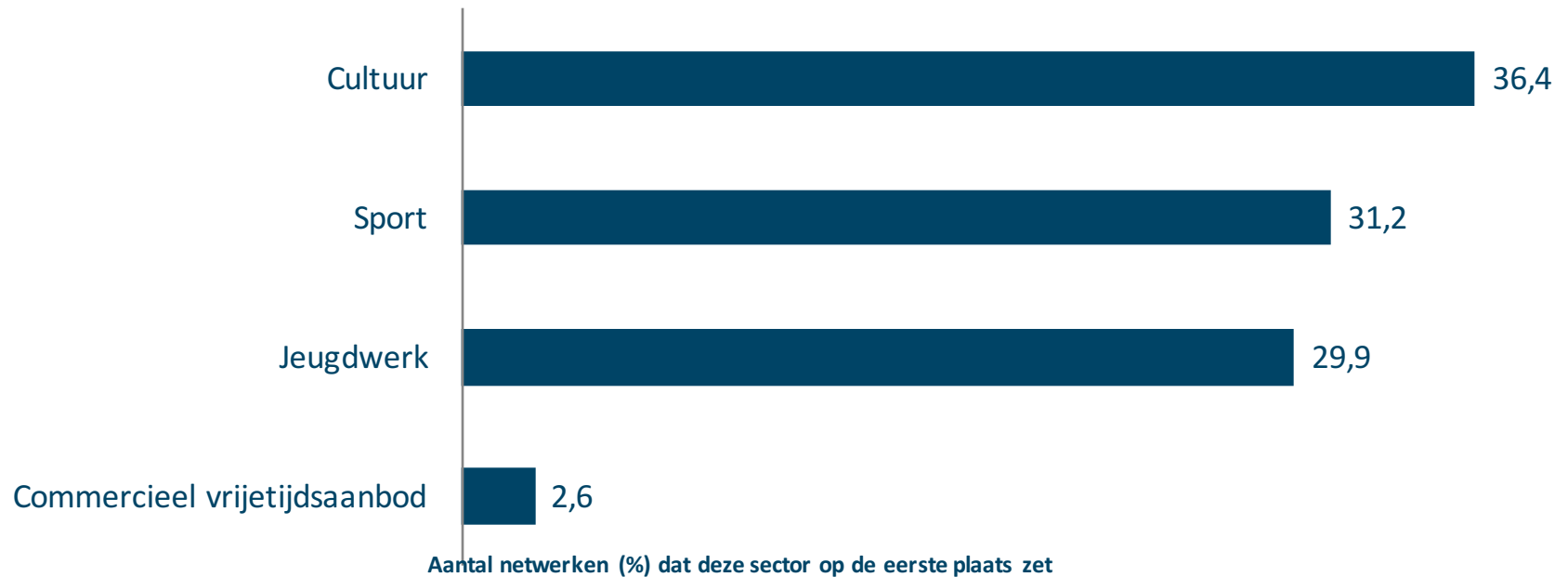
Beleidsorganisatie

Partners betrokken bij stuurgroep/overleg

Beleidsorganisatie

Belangrijkste sectorale inzet

Beleidsorganisatie

Lokale netwerkcoördinatoren geven aan:

- Alle noodzakelijke partners aanwezig om doelstellingen te bereiken (65%)
- Informele overlegmomenten even waardevol als formele (79,2%), en voor 35,1% waardevoller
- Samenwerking met omliggende lokale netwerken slechts door 20,8% als goed bevonden

Bestuursstijl

Rol van de netwerkcoördinator:

- Literatuur: Span et al. (2011)
 - Facilitator
 - Coproducent
 - Opdrachtgeverschap/commissioner

- Zowel bij opstellen visie, doelstellingen en acties meest coproducent

“De stem van de netwerkcoördinator weegt bij die rol even zwaar als die van de netwerkpartners. De beslissingen gebeuren in samenspraak en de netwerkpartners participeren in goede mate.”

Bestuursstijl

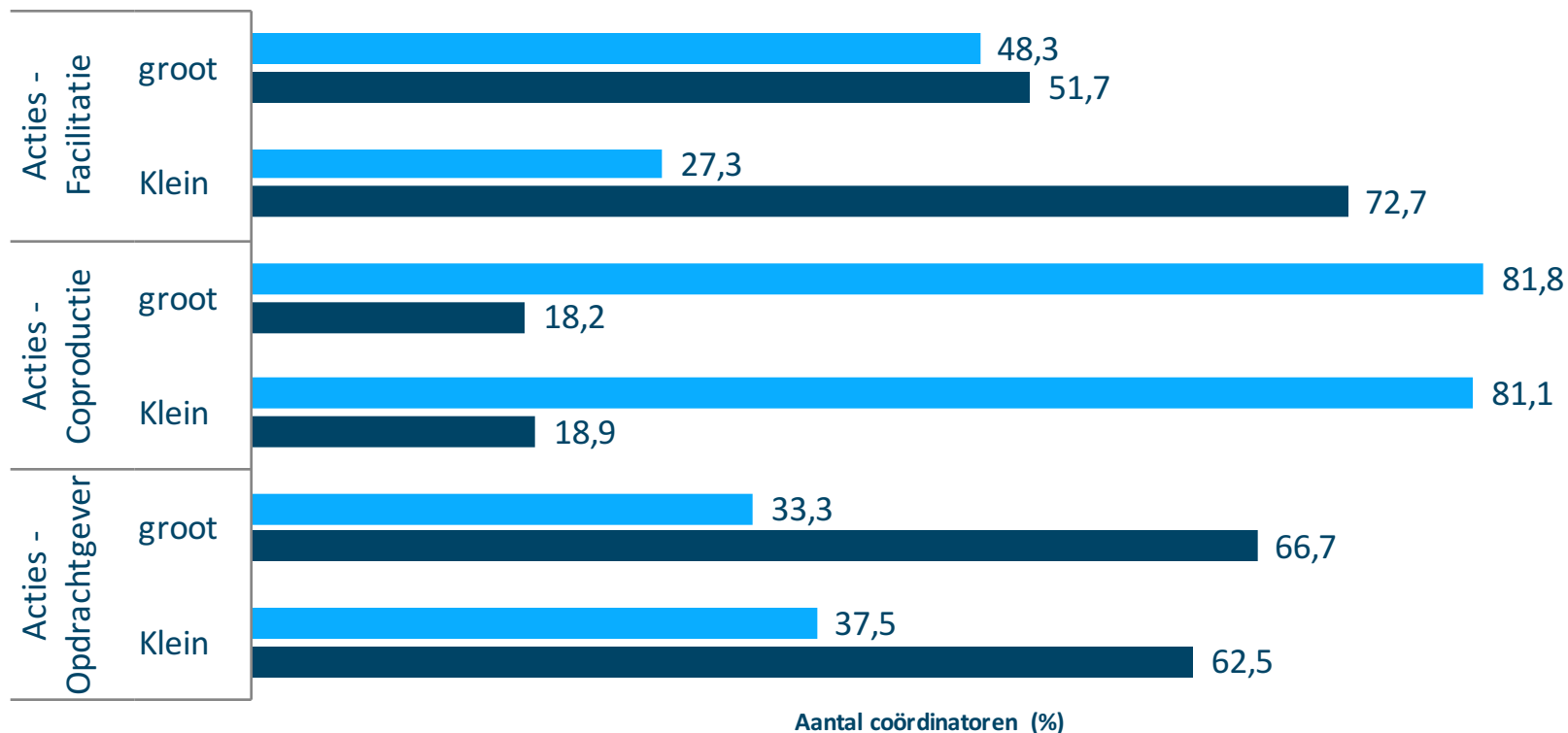
Rol van de netwerkcoördinator bij het opstellen van de acties:

Items	Score (%)	
	Niet akkoord	Wel akkoord
De verschillende netwerkpartners hadden bij het opstellen van de acties meer inbreng dan de netwerkcoördinator (Facilitator)	50.7	29.9
De verschillende partners hadden bij het opstellen van de acties evenveel inbreng als de netwerkcoördinator (Coproductant)	16.9	74.1
De netwerkcoördinator had de meeste inbreng bij het opstellen van de acties (Opdrachtgeverschap)	52.0	28.6

Bestuursstijl

Rol van de coördinator bij de acties, opgedeeld naar kleine en grote gemeenten/steden

■ Akkoord ■ Niet akkoord

Bestuursstijl: vertegenwoordiging van mensen in armoede

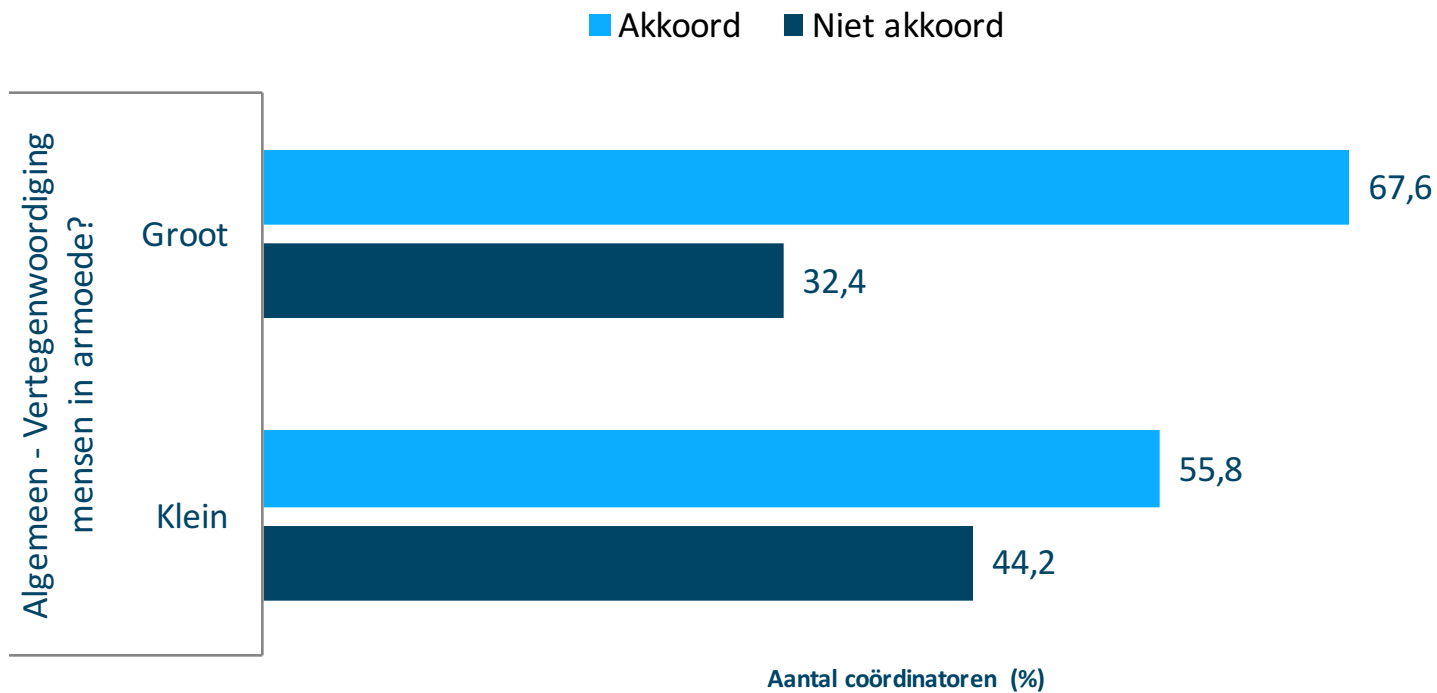
- Stem van mensen in armoede goed vertegenwoordigd binnen het netwerk? => 62% van de coördinatoren gaat akkoord
- Specifiek bevroegd rond visie, doelstellingen en acties: vertegenwoordiging wordt beter ingeschat:
 - Minstens 65% van de coördinatoren stelt dat mensen in armoede van bij het begin inbreng hadden bij het opstellen van de visie, doelstellingen en acties
 - Minstens 66,3% stelt dat rekening werd gehouden met de expertise van mensen in armoede

Bestuursstijl: vertegenwoordiging van mensen in armoede

- Maar ook vrij veel netwerken (39%) waarbij de stem van mensen in armoede niet goed vertegenwoordigd is!
- Inbreng van mensen in armoede wordt nog vrij veel als niet richtinggevend aangeduid, bij acties zelfs 32,5%

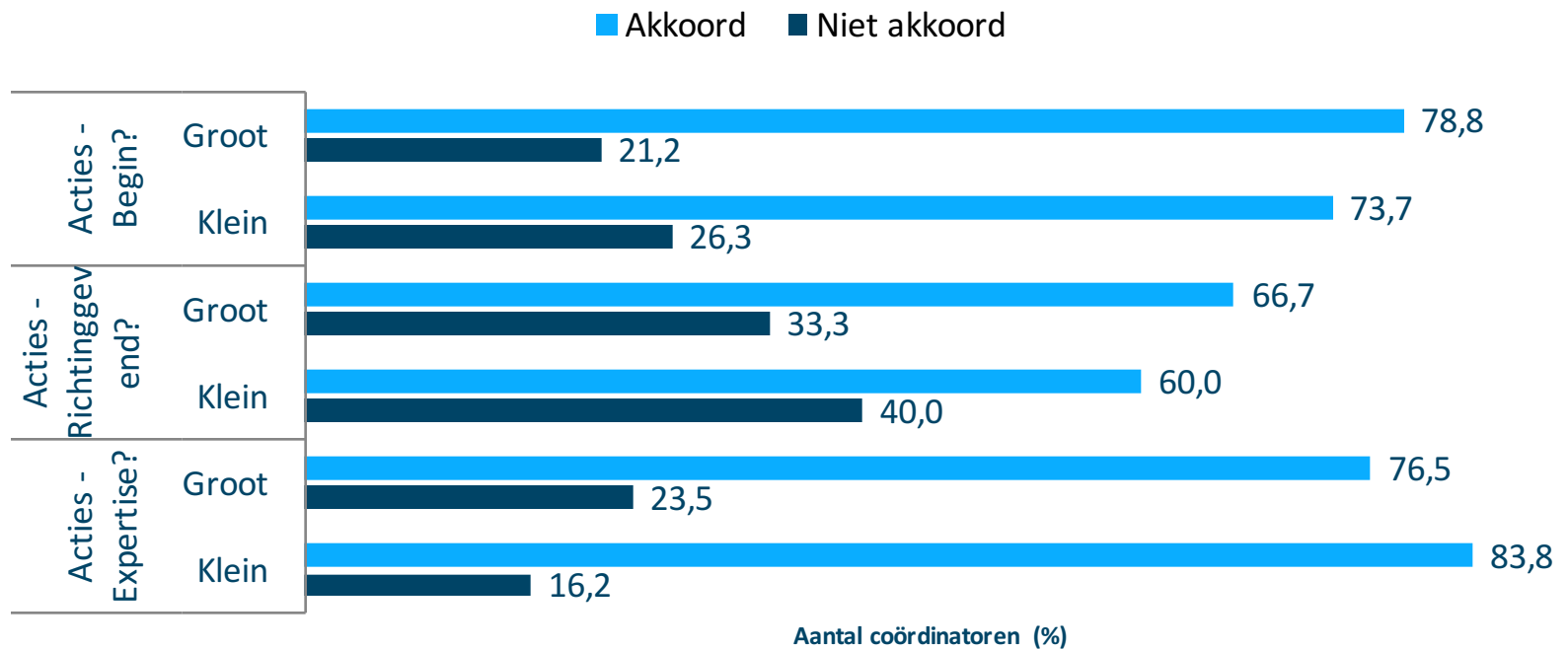
Bestuursstijl: vertegenwoordiging van mensen in armoede

De vertegenwoordiging van mensen in armoede, opgedeeld naar kleine en grote gemeenten/steden

Bestuursstijl: vertegenwoordiging van mensen in armoede

De vertegenwoordiging van mensen in armoede bij de acties, opgedeeld naar kleine en grote gemeenten/steden

Bestuursstijl: vertegenwoordiging van mensen in armoede

Coördinatoren schatten de betrokkenheid van mensen in armoede hoger in dan de mate waarin die betrokkenheid en expertise richtinggevend is bij het opstellen van visie, doelstellingen en acties.

Ondersteuningsnoden

Welke ondersteuning verwacht de lokale netwerkcoördinator van Demos?

Items	Score (%)	
	Niet nuttig	Wel nuttig
Algemene informatieverstrekking over (beleids)instrumenten t.a.v. vrijetijdsparticipatie van mensen in armoede	2.6	97.4
Praktijkuitwisseling en intervisie met andere lokale netwerken	10.4	89.6
Lokale begeleiding bij de ontwikkeling van de afsprakennota (doelstellingen en acties) van het netwerk	11.7	88.3
Ondersteuning bij de evaluatie en bijsturing van het netwerk	18.2	81.8

Conclusie

Conclusie

Beleidsthema

- + Duidelijk afgebakende visies, doelstellingen en acties
- + Positieve evaluatie door coördinatoren
- Onevenwichtige verdeling acties
- Onvoldoende acties => trekkingsrecht?

Conclusie

Beleidsorganisatie

- + Juiste partners aanwezig
- + Waarde van informele overlegmomenten
- Onvoldoende samenwerking met omliggende lokale netwerken

Conclusie

Bestuursstijl

- + Interactieruimte het grootst bij rollen facilitator en coproductent,
- + Rol van facilitator meer opgenomen bij grote gemeenten/steden, opdrachtgeverschap meer bij kleine
- + Meerderheid van de netwerken => van bij het begin inbreng van de doelgroep bij opstellen visie, doelstellingen en acties
- Participatie van de doelgroep (inbreng!) blijft echter aandachtspunt, vooral in kleine gemeenten => ondersteuningsnood praktijkuitwisseling en intervisie!